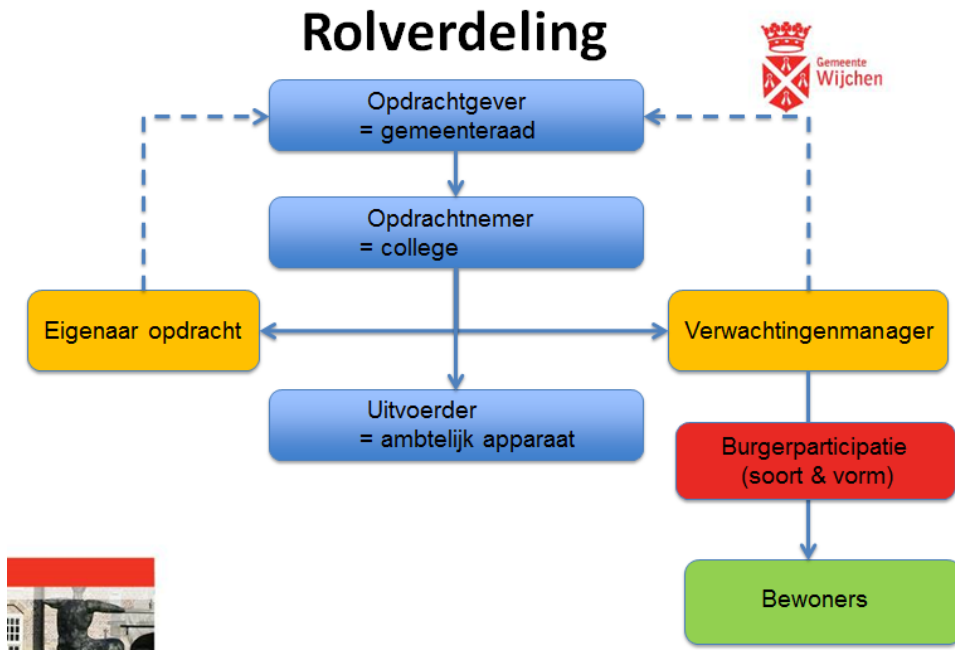

Bijlage I 'Wijchense participatieladder' met uitleg

Deze bijlage geeft inzicht in de 'Wijchense-participatieladder' en de uitleg hierbij. Dit begint met het vaststellen van de rolverdeling tussen raad, college, ambtelijk apparaat en bewoners. Ook het inkaderen van het burgerparticipatieproces in deze rolverdeling is van belang. Hierdoor is duidelijk wie verantwoordelijk is voor de soort en vorm burgerparticipatie en het managen van de verwachtingen naar bewoners toe.

A. Rolverdeling

De rolverdeling tussen de raad, college, ambtelijke organisatie en bewoners is schematisch weergegeven in onderstaande figuur 1.

Figuur 1: Rolverdeling raad, college, ambtelijke organisatie en bewoners

Uit voorgaande schematische weergave blijkt het volgende:

- De gemeenteraad is opdrachtgever en wordt door het college geïnformeerd over de voortgang van de opdracht (stippellijn linksboven) en over het burgerparticipatieproces (stippellijn rechtsboven).
- Het college heeft in dit schema vier hoedanigheden, te weten:
 1. Opdrachtnemer. Het college neemt de opdracht aan van de gemeenteraad (de opdrachtgever).
 2. Eigenaar van de opdracht. Vanuit die rol informeert het college de raad over de voortgang rondom de specifieke opdracht.
 3. Aansturen van ambtelijk apparaat. Het college vertaalt de opdracht van de raad en legt de uitvoering hiervan weg binnen de ambtelijke organisatie. Het college stuurt dit proces aan.
 4. Verwachtingenmanager. Het college bewaakt het proces rondom burgerparticipatie en managed de verwachtingen richting bewoners. Het consulteert de raad als opdrachtgever indien een aanpassing qua soort en/of vorm van burgerparticipatie ten opzichte van de afgesproken opdracht noodzakelijk is.
- Het ambtelijk apparaat is uitvoerder van de opdracht uit de gemeenteraad en rapporteert hierover direct aan het college dat opdrachtgever is.

B. 'Wijchense participatie-ladder'

Rolverdeling en participatie

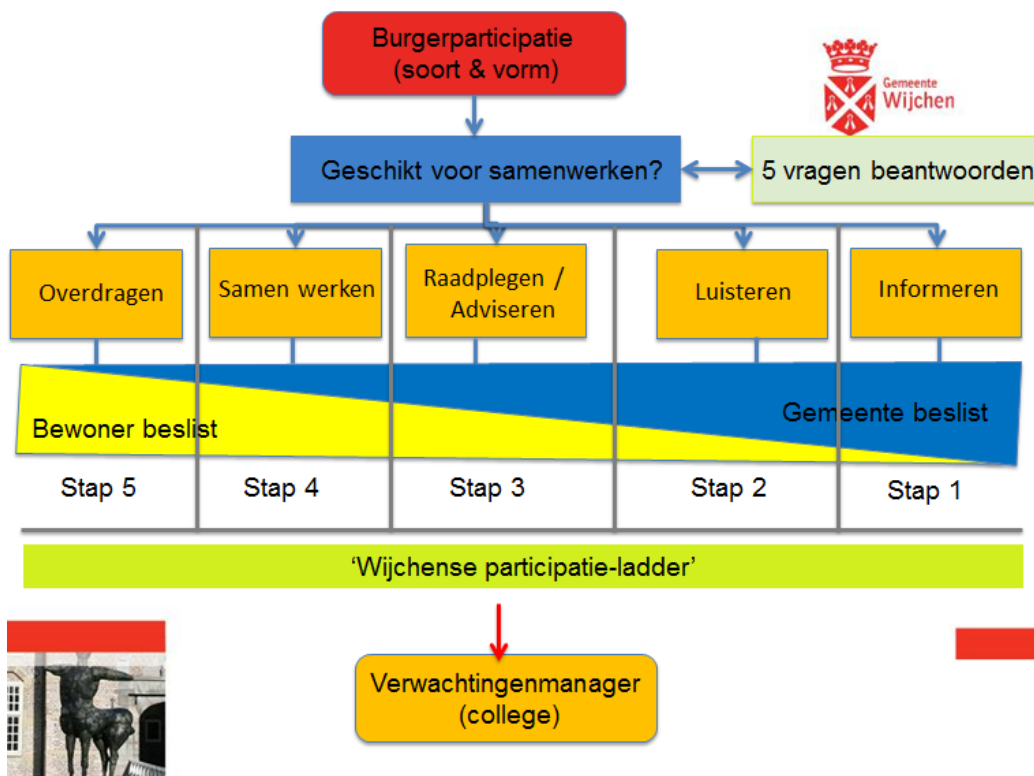
De rolverdeling maakt duidelijk wie, waarvoor verantwoordelijk is. Hierbij is duidelijk dat het college verantwoordelijk is voor het participatieproces. De raad kan hierover afspraken maken in de opdracht (beslisnota). Het college consulteert de raad vervolgens als het in afwijking van de opdracht andere participatievormen en/of soorten nodig acht. In dit spectrum is het essentieel dat er een duidelijke opdracht vanuit de raad aan het college ligt ook op het gebied van burgerparticipatie.

Hulpmiddel in beslisnota's om opdracht vast te stellen

De 'Wijchense-participatieladder' is een hulpmiddel waardoor het in beslisnota's mogelijk wordt om telkens via hetzelfde stappenplan tot een keuze in de toe te passen participatie komt. Het college stuurt het ambtelijk apparaat aan dit in alle beslisnota's op te nemen en de raad stelt dan de opdracht met burgerparticipatie vast.

Uitleg 'Wijchense-participatieladder'

Navolgende figuur 2 geeft schematisch de 'Wijchense-participatieladder' weer.

Figuur 2: 'Wijchense participatie-ladder'

De eerste stap is om te bepalen of het onderwerp geschikt is voor samenwerken. Om dit te bepalen moeten vijf vragen beantwoord worden:

1. Is invloed mogelijk?
2. Dient onderwerp het algemeen belang?
3. Is gemeente bereid energie in participatie te stoppen?
4. Is overeenstemming mogelijk?
5. Is er voldoende capaciteit, tijd en geld¹ beschikbaar?

Indien deze vijf vragen niet allemaal met 'Ja' te beantwoorden zijn, dan is het onderwerp ongeschikt voor samenwerking. Als alle antwoorden op de vragen 'Ja' zijn dan is het onderwerp wel geschikt voor samenwerking.

¹ De werkgroep bedoelt hiermee: is er a. geld beschikbaar voor het onderwerp/project waar burgerparticipatie bij gewenst is en is er b. geld beschikbaar voor een kwalitatief goed burgerparticipatieproces.

De keuze voor een participatiesoort is afhankelijk van de uitkomst van de vraag of iets (on)geschikt is voor samenwerken. 'Informereren' en 'Luisteren' zijn de participatiesoorten die horen bij 'ongeschikt voor samenwerken'. Dit is ook terug te zien in de grote mate van zeggenschap/invloed die de gemeente bij deze twee soorten participatie heeft.

'Raadplegen/adviseren', 'Samen werken' en 'Overdragen' zijn participatiesoorten die horen bij een situatie waarbij het onderwerp wel geschikt is voor samenwerking. Bij deze soorten is de mate van zeggenschap/invloed groter. Waarbij 'Overdragen' de meest vergaande participatiesoort is. De zeggenschap/invloed van bewoners is hierbij het grootst.

Treden op de Wijchense-ladder

'Informereren' is de lichtste participatiesoort waarbij de zeggenschap/invloed van bewoners het kleinst is. Vandaar dat dit stap 1 op de ladder is. Dit loopt via 'Luisteren' (stap 2), op naar 'Raadplegen/adviseren' (stap 3), 'Samen werken' is de vierde stap en 'Overdragen' is de hoogste stap op de 'Wijchense-participatieladder'.

Deelnemers aan participatie

Vooraf dient de vraag gesteld te worden wie betrokken gaan worden. En bij die vraag hoort ook een aantal deelvragen:

1. Wat is het gewenste resultaat?
2. Wie heeft belang, wie heeft voordeel, wie heeft nadeel van het resultaat?
3. Wie of welk belang heeft geen eigen stem en/of kanaal?
4. Welke groepen inwoners en/of organisaties nemen deel aan het participatieproces?
5. Geldt voor allen dezelfde stap op de Wijchense participatieladder, m.a.w. wie heeft invloed in welke fase?

Managen van verwachtingen

Het is de taak van het college om deze verwachtingen over de rol, invloed en zeggenschap in het participatieproces naar bewoners toe goed te managen. Hierdoor weten bewoners van te voren duidelijk wat hun rol is en welke invloed zij op het proces hebben.

Het is bij een wisseling van participatiesoort gedurende het proces extra belangrijk dat het college dan extra zorgvuldig te werk gaat. Allereerst consulteert het college de raad hierover via een beslisnota. Vervolgens communiceert het college de aangepaste participatie naar bewoners en managed de verwachtingen bij bewoners over hun aangepaste invloed en zeggenschap.